

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte
Nepilna laika studijas
1.līmeņa profesionālā studiju programma
“Pirmsskolas izglītības skolotājs”
2.kurss
3.grupa

ILONA MAIERE

**3 LĪDZ 4 GADUS VECU BĒRNU RADOŠĀS DARBĪBAS
PIEREDZES SEKMĒŠANA ROKDARBU NODARBĪBĀS
PIRMSSKOLĀ**

Kvalifikācijas darbs

Darba autors

Ilona Maiere

_____
Vārds, uzvārds

_____
Paraksts

Darba vadītājs

Docente

_____
Akadeiskais amats

Dr. paed.

_____
Zinātniskais /
akadēmiskais
grāds

Daiga Kalēja-

Gasparoviča

_____
Vārds, uzvārds

_____
Paraksts

RĪGA 2018

Anotācija

Kvalifikācijas darbs: „3 līdz 4 gadus vecu bērnu radošās darbības pieredzes sekmēšana rokdarbu nodarbība pirmsskolā.”

Darba autors: Ilona Maiere

Darba vadītāja: Docente, Dr. paed. Daiga Kalēja – Gasparoviča.

Darba saturs: Darbs kopumā sastāv no 46 lapām, 27 literatūras avotus, 2 Pirmsskolas izglītības mācību satura priekšmetu programmas, 1 fails, 10 pielikumi 4 attēli, 9 tabulas, 7 diagrammas.

Darba pētījuma mērķis: Teorētiski analizēt un praktiski pētīt radošās darbības pieredzes sekmēšanu rokdarbu nodarbībās.

Pētījuma daļā tiks izmantoti galvenokārt tādi autori: Albrehta Dz., Bebre R., Borns L. E., Ruso N. F., Herbarts J. F., Keršešteiners G., Mudriks A.

Kvalifikācijas darba 1. daļā apskatīts radošās darbības pieredzi un sekmēšanu, bērnu psiholoģijas raksturojums problēmas sakarā. 2. daļā tiks apskatīts rokdarbu nodarbības pirmsskolā un pedagoģiskā darbība, mācību saturs un ideju katalogs. 3. daļā tiks apskatīts empīriskais pētījums, kā arī metodoloģija un to norise, galvenais pētījuma rezultāti un to analīze.

Atslēgas vārdi: pirmsskola, bērnu radošums, pieredzes sekmēšana, rokdarbi.

Anotation

Qualification thesis: “Using crafts in preschool to promote creative action in children aged 3 to 4”

Author of the thesis: Ilona Maiere

Supervisor of the thesis: Dr. paed. Daiga Kalēja – Gasparoviča

Content of the thesis: The work generally consists of 49 pages, 27 literature sources, 2 programs for preschool education programs, 1 file, 10 appendixes 4 figures, 9 tables, 7 charts.

The aim of the research: To analyse theory and carry out practical research regarding promotion of creative action in children aged 3 to 4 using crafts in preschool.

In the empirical part of the thesis the works of the works of the following authors were used: Albrehta Dz., Bebre R., Borns L. E., Ruso N. F., Herbarts J. F., Keršešteiners G., Mudriks A.

In the first part of the qualification thesis the author reviews various ways of promoting creative action in preschool, as well as analyses age related psychological characteristics of children aged 3 to 4. In the second part of the thesis the author inspects various aspects of introducing crafts in preschool, analyses the teacher’s role and content of the activities. The author also shares a catalogue of ideas. In the third part of the thesis the author reports on the methodology and procedure of the empirical research, as well as shares the main results of the research and their analysis.

Key words: children’s creative action, preschool, promoting experience, crafts.

Saturs

Ievads	5
1. Radošās darbības pieredze	7
1.2. Bērnu psiholoģiskais raksturojums problēmas sakarā	8
2. Rokdarbu nodarbības pirmsskolā.....	11
2.1. Mācību saturs un pedagoģiskā darbība	11
2.2. Ideju katalogs	13
3. Empīriskais pētījums.....	16
3.1. Pētījuma metodoloģija.....	16
3.2. Pētījuma norise.....	21
3.3. Pētījuma rezultātu analīze	26
Pielikumi.....	36

Ievads

Kopš sen seniem laikiem ļaudis izdomājuši daudz dažādus rokdarbu veidus, ka ar savām rokām var radīt kaut ko skaistu un noderīgu, aizpildot savu brīvo laiku, nezaudējot interesi par darāmo darbu. Šo daudzu gadu garumā tika izveidojušies neskaitāmi rokdarbu veidi: aušana tamborēšana, tapošana, adīšana, knipelēšana, izšūšana, pīšana, mezglošana. Knipelēšana ir viens no senākajiem rokdarbu veidiem, tika darinātas smalkas mežģīnes no smalkiem līnu diegiem. Pirmo latviešu etnogrāfiskos tautas tērpus sauca par zemnieku tērpiem. Pēc tam sāka aust dažādu novada tērpus. Rokdarbi globāli dod cilvēkiem vēsturisku pieredzi, darba prasmes un attieksmes veidošanos pret sevi un citiem cilvēkiem. Mūstdienās ir parādījušies jauni rokdarbu veidi kā filcēšana, pārļošana, gleznošana uz auduma, jo vairāk iepazīsti rokdarbus, jo vairāk uzzini rokdarbu veidus un ar tiem saistās kustība, spēks, radošums. Cilvēkiem mūstdienās ir plaša, bagātīga, radoša darbības pieredze un deva, kas dod iespēju attīstīties, lai īstenotu sevi daudzveidīgā darbībā dažādu rokdarbu nozarēs. Pirmsskolas vecumā bērniem galvenais darbības veids ir rotaļa. Svarīgi, lai rokdarbi izvērstos par rotaļu, nevis par pienākumu. Rotaļa rada bērniem emocionālu prieku, komforta stabilitāti, līdzsvaru, brīvības un drošuma sajūtu. Rotaļa ļauj realizēt sevi, intelektuālās spējas, un veiklību. Rotaļādamies bērni attīsta uzmanību, domāšanu, sajūtas, uztveri, atmiņu, bērni iegūst kaut ko jaunu, gūst pārdzīvojumus, piedzīvojumus un pilnveido kustības. D. Dzintere, R. Boša ir paudušas atziņu, ka rotaļa var būt bērības pavadonis. Bērns un rotaļa ir vienoti saistīti, jo tā bērnam rada prieku, enerģiju, kā arī attīsta bērnu. Arī Dž. Mīds uzskata, ka rotaļa ir bērna vissvarīgākā, universālā „platības” sfēra, kurā notiek milzīgi „pats” procesi: pašiedvesma, paškontrolē, pašnoteikšanās, pašizpaušme, kas īpaši svarīgi – pašrealizācija (Mīds Dž. 1894). Ņemot vērā autoru teiktās atziņas, gribētos sacīt, ka rokdarbu nodarbības vajadzētu organizēt tā, lai tas izvērstos brīnumainā rotaļā, kas veicina vēlēšanos izgatavot skaistas, praktiskas un noderīgas lietas. Pirmsskolas rokdarbu nodarbības vislabāk vada bērnus uz garīgu, fizisku patstāvību, jo rokdarbi māca patstāvīgi vērot, izpētīt, vērtēt, izmēģināt, salīdzināt un izgudrot kaut ko jaunu. Bērni var pagatavot dažādus skaistus priekšmetus, pašam bērnam ir jāiesaistās, jādzird, jāredz, jātausta, jāsaos un jāšagaršo, viņam jāņem palīgā kā arī rokas un kājas, ķermenis un galva, domāšanas un gribas spēks.

Saskatot rokdarbu nozīmi un to sekmēšanu pirmsskolā, darba autore izvēlējās šo tēmu: „ **3 - 4 gadus vecu bērnu radošās darbības pieredzes sekmēšana rokdarbu nodarbībās pirmsskolā.** ”

Pētījuma jautājums: Kā rokdarbu nodarbībās pirmsskolā sekmējama 3-4gadus vecu bērnu radošās darbības pieredze.

Pētījuma mērķis: Teorētiski noskaidrot un praktiski pārbaudīt kā rokdarbu nodarbībās pirmsskolā sekmējama 3-4gadus vecu bērnu radošās darbības pieredze.

Pētījuma objekts: rokdarbu nodarbības pirmsskolā.

Pētījuma priekšmets: 3 – 4 gadus vecu bērnu radošās darbības pieredze.

Pētījuma uzdevumi:

1. Teorētiski analizēt literatūru par radošās darbības pieredzi un bērnu psiholoģiskajām īpatnībām problēmas sakarā.
2. Teorētiski analizēt literatūru par rokdarbu nodarbībām pirmsskolā.
3. Veikt empīrisko pētījumu un analizēt iegūtos rezultātus.

Kvalifikācijas darbā izmantotās sekojošās pētīšanas metodes:

Teorētiskās: Literatūras analīze.

Empīriskās: Pedagoģiskā novērošana;

Pārrunas.

Pētījuma bāze:

XXXX pirmsskolas izglītības iestāde 20, 3 – 4 gadus veci bērni.

1. Radošās darbības pieredze

1.1 . Radošās darbības pieredze un sekmēšana

Rokdarbi pirmsskolas izglītības iestādē ir viens no svarīgākiem nodarbības veidiem. Pedagoģijā ir ļoti svarīga bērna radošā attīstība, tā virza bērnu uz pašattīstību un sekmē pieredzi. Rokdarbu mācība bērniem novērš slinkumu. Kā teikuši zinātnieki Vladimira Kozlova grāmatā „Radošuma psiholoģija”, ka radošums („kreativitāte”) tiek apzīmēta, noteikta jaunu atklājumu noteikšanā un to risināšanā (Gilbords, 1967; Torens, 1966; Matjuškins, 1972, 18). Kreativitāte ir „darīt” vai „veidot”. Definīcija kreativitāte no grāmatas „Kreativitātes psiholoģija” ir, kas apraksta radošumu, jaunu derīgu, vērtīgu materiālu radīšanu, atbilstoši situācijas prasībām un ierobežojumiem (Lubart, 1994; Amabile, 1983, 15). Precizitāte bērna radošajā darbībā izveidojas pamazām, kad viņam uzkrājas izziņas pieredze un kad viņa rokas ir anatomiski un fizioloģiski attīstījušies, kad redzes paškontrolei ir būtiska nozīme. Radošā darbība nav tikai metode, bet arī apziņas stāvoklis, kas sniedz dziļu izpratni par to, ka bērni ir universāla rādītāji, ka bērni ir atbildīgi par savu radošo esamību, to darbību. Rokdarbi ir viena no tādām nodarbībām, kur bērni var radoši darboties, iemantot pieredzi, iespēja sevi attīstīt gan emocionāli, gan fiziski, gan garīgi. Rokdarbu iemaņas darbības jau attīstās kopš bērnības. Skolotājs ir tas cilvēks, kas palīdz bērniem radoši darboties, apgūt darbības un sekmēt turpmāko attīstību, rokdarbu nodarbībās. Skolotājam jābūt ieinteresētam, atbalstošam, emocionālam pret savu darbu. Ne vienmēr visiem bērniem jābūt kopā rokdarbu nodarbībās, jo katram bērnam ir sava pieredze, savs mācīšanās ātrums un stils.

Ineses Freibergas grāmatā „ Literārie darbi kā bērnu radošās aktivitātes veicinātāji pirmsskolas vecumā” V. Kudrjavcevs atzīmē, ka radošā darbība ir visas bērna attīstības avots. Tā vērsta uz vēsturiski izveidojušos cilvēces kultūras un pieredzes apgūšanu tā radošu izmantošanu.

Ārējā darbība ir tiešās operācijas ar priekšmetiem, materiāliem, operācijas kurās ietverti dažādi motoriskie akti.

Iekšējie procesi, kas rosina darbības ārējos izpaudumus, ir iztēle, radoša domāšana, emocijas, prāta spriedumi u.c. (Kudrjavcevs, 72.).

D. Dzintere atzīmē Inese Freibergas grāmatā, ka bērna attīstībā ir sevišķa nozīme tam, kurā brīdī un kādas formas ir intelektuālajā darbībā, radošā domāšanā un tiek iesaistīti praktiskajā darbībā, kā līdz ar to šī praktiskā darbība tiek pārkārtota, vērā ņemami šādi rādītāji:

- kādēļ bērns darbojas;
- ko un kā viņš īsteno
- ar kādiem līdzekļiem un kādos apstākļos viņš īsteno (Dzintere, 72.).

Rokdarbos radošajā darbībā ir galvenais nevis iegūtās zināšanas, bet gan šo zināšanu un prasmju iegūšanas veids. Radošums, radošās spējas ir viena no apdāvinātākām spējām. Teorijā tiek skaidrots, ka vēlams bērniem ļaut brīvi, radoši, droši ar izvēles iespējām darboties, plēst griezt, burzīt, locīt, patstāvīgi gūt pieredzi. Skolotājs iedod ideju, atbilstošībērna vecumam un intelektuālajām spējām, bet bērns ļaujot vaļū fantāzijai un idejai var izveidot it visu tā, kā tikai viņš spēj iztēloties. Kā atzīst zinātnieks V. Kruteckis, prasmes pamatā ir radoša darbība. To nevar līdzsvarot, jo tā ir cilvēka spēja pieņemt lēmumus un tos radoši realizēt mainīgos apstākļos. R. Bebre radošumu definē kā uzdrīkstēšanos radīt kaut ko jaunu, oriģinālu (Bebre, 1985. 157.). Savukārt N. Picka kreativitāti R. Bebres grāmatā „ Radošā personība” VI daļā (radošumu) definē kā piemērošanos interesantām, neparastām un jaunām situācijām, uztveres spēju, (fantāzijas), palīdzību aptvert lietas jaunā skatījumā, oriģinalitāte, un spēju atrast kaut ko jaunu to izgudrojot (Picka, 1990. 157.)

1.2. Bērnu psiholoģiskais raksturojums problēmas sakarā

Pirmsskolas vecuma bērni var sastapties ar vairākām problēmām. Līdz trīs gadu vecumam bērns ir ļoti tuvs ar saviem vecākiem, pēc trīs gadu vecuma bērna dzīvē parādās ne tikai vecāki. Iestājoties bērnudārzā bērni apgūst dažādas pieredzes, ar katru reizi attīstās un bagātinās bērnu zināšanas, apgūst prasmes, jēdzienus, priekšstatus par mācībām, rotaļām, bet kā arī pirmsskolas skolotājiem, bērnudārza vienaudžiem ar kuriem ir jāsadarbojas. Dažiem bērniem pat nepieciešams palīdzēt adoptēties, sadraudzēties, uzturēt draudzīgas

attiecības, prasmju apgūšanā, sadarbībā, rotaļu uzsākšanā. Bērnu psiholoģiskais raksturojums ir bērna psihiskās darbības likumi, kas pēta bērna atsevišķo problēmu darbības veidos (sajūtās, uztverē, atmiņās, gribas spēkā). Kā arī K. Deķēns ir uzskatījis citātu D. Lieģenieces grāmatā – jo mazāk aizlieguma būs bērnam, jo labāk. Jāatceras, ka pašam bērnam viss ir jāaptausta, jāizjūt un jāpārdzīvo esošais. Trīs līdz četrus gadus veciem bērniem nav lielas pieredzes, pareiza satvēriena zīmējot, turēt otu un citas darbības, jo nav attīstījusies pirkstu muskulatūra. Bērnam ir spilga izteikta vajadzība iepazīt iekšējo pasauli, apkārtējo pasauli, savus tuvākos cilvēkus. Šajā vecuma posmā bērns pirmsskolas izglītības iestādē burtiski tiecas sadarboties ar pedagogiem. Trīsadnieka līdz četrgadnieka bērnu uzkrātā pieredze rokarbu nodarbībās ar dažādiem priekšmetiem viņu praktiskajā darbībā, pedagogam jārada labvēlīgi apstākļi, lai bērniem rastos pārliecība un patstāvība. Katrs bērns ir personība (Lieģeniece, 1992). Tāpēc pēc zinātnieka Voltera Mišela domām, personība un situācija ir cieši saistītas. Personības uzvedību lielā mērā nosaka situācijas saturs un pati situācija ietekmē personības uzvedību (V. Mišels, 1990, 123.). Bērnam psiholoģiski jānobriest, jāsasniedz noteikts attīstības, domāšanas, atmiņas, runas līmenis. Būt emocionāli gatavam, tas ir vēlēties iepazīt jauno, iegūt iekšējo līdzsvaru, nebūt bailīgam. Pēc zinātnieka A. Vorobjova teiktā, jebkurā radošās darbības procesā var saskatīt trīs problēmu stadijas.

1. Sagatavošanās stadija, kad tiek izvirzīts mērķis, pārdomāti problēmas risināšanas veidi;

2. Jauno tēlu un priekšmetu realizācijas korekcijas stadija un to realizācijā reālā priekšmetā, parādībā utt;

3. Jaunā priekšmeta (parādības) aprobācijas un reālajā dzīvē ieviešanas stadija (Vorobjovs, 114.).

Pedagogs var gūt labus rezultātus, ja ievēro katra bērna īpatnības un prasmīgi veic mācību nodarbības un bērnu aktivitātes un piekrītu pedagoga un psihologa Ušinska K. atziņai, Ļubļinska A. grāmatā „Bērnu psiholoģija”, ka bērna attīstība ir viņa paša darbība, ka bērnu aktīvais prāts ir izziņas darbības rezultāts. Trīs līdz četrus gadus veciem bērniem pirmsskolas izglītības iestādē sāk izpausties pašvērtējums. Pamazām bērns sāka saprast nodarbībās, kas viņam padodas, kas nepadodas. Trīs gadu vecumā bērns vienkārši švīkā papīru, zīmē ķeburus, četru gadu vecumā bērns jau sāk zīmēt un attēlot kaut kādu priekšmetu, bērna zīmējums var izdoties kroplīgs. Katram bērnam kam pārsvarā ir sasnieguma motivācija, viņi sev noliek vidējās grūtības vai nedaudz paaugstinātus mērķus. Būtiski pedagogam būtu jāpaslavē bērnus par paveikto lielo darbu, lai motivētu jauniem

sasniegumiem. Jāatceras pedagogam, ka nevajag visu laiku paslavēt bērnus pat par mazāko padarīto darbiņu, lai bērns nepierastu, ka ik viens mazais uzdevums ir jāslavē, jo pirmsskolas izglītības iestādē pedagogam nav iespējams visu bērnus paslavēt nodarbībās. Lai bērns nenonāktu pretrunā ar pedagogu un neietekmētu bērnu psihi, kā tad tā – es pateicu ”paldies!” nodarbības laikā un mani pedagogs neuzslavēja. Respektīvi, bērnus jāpaslavē un jāuzmundrina, bet tas jā dara objektīvi.

2. Rokdarbu nodarbības pirmsskolā

2.1. Mācību saturs un pedagoģiskā darbība

Definīcija ņemta no pirmsskolas izglītības mācību satura programmas. Mācību saturs veido mācību satura jomu, jeb integrētu mācību priekšmetu saturs ir, pēc kādām darba metodēm tiek veiktas rokdarbu nodarbības pirmsskolā, atbilstoši bērnu vecumposmam. Pedagoģiskajā darbībā mācību satura jomu, jeb integrētu mācību priekšmetu mācību saturs ir apvienojams, lai sniegtu bērniem izpratni par apkārtējo pasauli. Mācību procesā jānodrošina bērna emocionālās, fiziskās, psihiskās, intelektuālās jomas sfēras attīstību.

Pedagoga kompetences izpaužas pedagoģiskajā darbībā, kura sevī ietver 3 būtiskas komponentes:

- pedagoga pētniecisko darbību;
- pedagoga pedagoģisko darbību;
- pedagoga organizatorisko darbību.

(Lasmanis A. profizgl.lv/mod/resource/view.php?id=12258, 2010, 3)

Rokdarbu nodarbība pirmsskolā ir ļoti svarīgs elements. Tas attīsta iemaņas un prasmes rokdarbu nodarbībās, izmantojot daudzveidīgus materiālus un priekšmetus. Attīsta tīšanas, vīšanas, siešanas, griežšanas, plēšanas un citas prasmes. Veicina roku sīkās muskulatūras attīstību, tas palīdz sagatavot bērnu rociņu rakstīšanai. Šajā darbībā attīsta redzi, pilnveidojās kustību kordinācija, veicina precizitāti un veiklību. Rokdarbu nodarbībā pats svarīgākais, ka tiek izmantoti dabas materiāli, kas attīsta smadzenes darbību un atmiņu, jo bērni iepazīst dabas materiālus, kurus var pataustīt, pasmaržot, pagaršot. Rokdarbi ar dabas materiāliem veicina ziņkāri, redz un iepazīst ko jaunu, ar ko var radoši darboties, pat līmēt sagataves uz pamatnes. Arī D. Elkoņins apstiprina grāmatā „Bērns kā vērtība ģimenē un pirmsskolā,” ka bērna galvenā darbība ir priekšmeti, dabas materiāli, kas virzīta uz lietu izziņas procesu (D. Elkoņins, 72). 3- 4 gadu veci bērni rokdarbu nodarbībās vēl mācās - veidot aplikāciju, izmantojot dažādu figūru sagataves. Plēst salveti vai plānu papīru. Bērni mācās griezt ar grieznēm vienkāršus forma siluetus, atbilstoši viņa vecumam un prasmes spējām. Salikt no dažādiem dabas materiāliem, figūrām un siluetiem ritmiskus rakstus vai kompozīcijas pēc dotā parauga, ko piedāvājis pedagogs. Par pedagoģisko darbību ir rakstīts, ka tā ir darbība, kura nosaka katras darbības virzību arī pedagoģiskās, nosaka vajadzības, intereses un motīvus.

I. Beļickis, G. Malzubre pedagoģiskās vajadzības rosina pilnveidot pedagoģiskās prasmes, darba apstākļus, personības īpašības, kas nosaka pedagoģiskās darbības sekmes.

Rokdarbu programma pirmsskolā PII „XXX”

Mērķis: Attīstīt iemaņas un prasmes rokdarbu darbībā, izmantojot daudzveidīgus materiālus.

Uzdevumi: * Pilnveidot iemaņas darboties tīšanas, vēršanas, līmēšanas, vīšanas prasmes izmantojot dažādus materiālus.

* Veicināt roku sīko muskulatūras attīstību.

1.tabula. Mācību saturs

Mācību saturs	Pakāpes		
	1.pakāpe 1.5 – 3gadi	2.pakāpe 3 – 4 gadi	3.pakāpe 4 – 5 gadi
	Plānotais rezultāts		
Darbs ar dažādiem materiāliem: tekstilijas, dabas materiāli, otreizējie materiāli.		Vingrinās šķirot auduma gabalus pēc krasi atšķirīgām pazīmēm (krāsa, faktūra, mīksts, caurspīdīgs, pūkains u.tt.). Grupē audumus pēc to raksturīgākajām pazīmēm (pēc apdrukas).	Vingrinās šūt atsevišķus dūrienus, uz papīra auduma. Šķiro auduma gabalus pēc krasi atšķirīgām pazīmēm (krāsa, faktūra, mīksts, caurspīdīgs, pūkains u.tt.).

		<p>Vingrinās griezt audumus, dziju ar šķērēm. Tin un sien pavedienus, piemēram, dziju, auklas, diegus, lentas.</p> <p>Ver lapu vītnes uz koka zariņiem, stieplēm.</p> <p>Iepazīt dažādus dabas materiālus, attīstās iemaņas saskaņot un izvērtēt viena materiāla atšķirīgās ārējās pazīmes (arī sausa, mitra smilts; mīksts, ciets māls)</p> <p>Vingrinās vienkāršu formu locīšanu no speciāli sagatavotām samta stieplēm.</p>	<p>Grupē audumus pēc to raksturīgākajām pazīmēm.</p> <p>Vingrinās atšķirt labo un kreiso auduma pusi.</p> <p>Vingrinās griezt audumu ar šķērēm.</p> <p>Tin un sien pavedienus, piemēram, dziju, auklas, diegus, lentas.</p> <p>Darina noteikts līlījām (audumus, dzija, aukliņa, diegs) objektus.</p> <p>Vingrinās vīt, pīt aukliņas no 2 pavedieniem.</p> <p>Griež dziju sīkos gabaliņos, veido aplikācijas pēc dotā parauga.</p> <p>Darina dažādus objektus no dabas materiāliem, lietotiem sadzīves materiāliem</p>
--	--	--	--

2.2. Ideju katalogs

Rokdarbos bērniem darba materiāli ir jāizjūt caur sajūtām. Jaunākajās grupās galvenā loma ir pedagogam. Ja bērni kaut ko var izgatavot patstāvīgi, viņi to dara patstāvīgi. Daži bērni pielāgojas un sāk atdarināt pedagogu un lūdz kopā pagatavot kādu darbu. Pirmsskolā rokdarbi bērniem, saprotam, ka dažādu priekšmetu darināšanu ar rokām no daudzveidīgiem materiāliem - papīrs, dzija, audums, filcs, koks, dabas materiāli u.c. materiāli. Papīrs ir materiāls ar kuru var bērni dažādi un patstāvīgi darboties - plēst, burzīt, griezt, locīt. Plēsta un griezta papīra malu salīdzināšanai sekmē bērna radošai darbībai nepieciešamās domāšanas attīstību, kas veicina bērniem iecerēto darbību un tēla vizualizēšanai. Kā Treimane G. teikusi, V. Hibneres, L. Grasmanes grāmatā „Bērna vizuālā darbība” II daļā par radošo darbību ar papīru: Tā ir konstruktīva darbība – papīra plakni pārvērš apjomīgos telpiskos darinājumos. Nekas netiek atgriezts un aizmests, nekas nav lieks: viss tiek izlietots. (G. Treimane, 30.). Bērns darbojoties ar dabas materiāliem attīsta un pilnveido pirkstu sīko muskulatūru, iemaņas un prasmes. Ar tekstilmateriāliem bērni strādājot var apgūt tīšanas, šūšanas, griešanas, prasmes, kā arī līmēšanu uz papīra. Bērni var pagatavot rotājumus, apsveikumus, ielūgumus un citus darbus. Darbojoties ar tekstilmateriāliem jaunākās grupas bērni apgūst skaitīt, mērīt, salīdzināt. Bērniem attīsta pirkstu sīko

muskulatūru, kā arī plaukstu muskulatūru, abu roku koordināciju, domāšanu un pacietību. Pamatojoties no autora atziņām, kas tika veidoti no grāmatas „Creativity is everywhere”. Ņemot vērā arī teikto autore Volānes E. atziņu: Bērnām ir vajadzīga interese, gandarījums, kas veido pašapziņu un savu „Es” apzināšanos (Volāne E. 3), kā arī tika veiktas rokdarbu nodarbības no mācību programmas pirmsskolā. Tālāk ir iekļauti uzdevumu un vingrinājumu piemēri, kas saistīti ar radošās darbības mērķiem, kas ir sociāli nozīmīgs jautājums un jaunajām zināšanām, bet process ietver mācību pieredzi. Nodarbības palīdz sasniegt efektīvus un lietderīgus rezultātus no šiem rezultātiem tika sakārtots ideju katalogs. (Exercises for promoting creativity for teachers and parents, 28). Šis tematiskais plāns tika plānots rokdarbu nodarbībai rudens mēnešos – septembris, oktobris, novembris. Dabas materiāls ar kuru bērni var patstāvīgi darboties pat brīvajā dabā – izpētīt, pasmaržot, aptaustīt, skaitīt, spēlēties. Var veidot ziedu kompozīcijas, kolāžas, rotu pagatavošana no zīlēm, kastaņiem, pīlādžogām, koku lapām, kas tika attēlots ideju katalogā.

2.tabula. Ideju katalogs

Mērķis	Tēma	Materiāli	Radošās darbības veicināšana
Cilvēciņš	Veidot izpratni par cilvēka ķermeņa daļām. Veicināt bērnu iztēli radoši darboties - ar audumu.	Darbs ar audumu–papīra silueti (cilvēka ķermeņa daļas), krāsaini auduma, filča gabaliņi, PVA līme.	Auduma gabaliņu līmēšana uz papīra cilvēka ķermeņa daļām (uz vēdera, rokām, kājām), vēlāk salīmējot galvu un visas pārējās ķermeņa daļas kopā, uzzīmē seju, izveidojas cilvēciņš.
Rudens glezniņas:	Veidot izpratni par dabas materiāliem. Veicināt bērnu iztēli radoši darboties.	Krāsainās koku lapas, sausie ziedi, neliela kartona pamatne, PVA līme. Gošu krāsas.	Pēc izvēles bērni var pagatavot sev gleznas, kolāžas no koka lapām, ziediem. Varēja izmantot daudz dažādas tehnikas.
Gardie bumbieri	Plēšanas tehnika- Attīstīt plēšanas prasmes izmantojot papīru.	Krāsainie aplikācijas papīri, PVA – līme, zīmēta trafarete.	Plēš plānu papīru, līmē sagataves uz papīra.
Zīļuki	Attīstīt griešanas prasmes, izmantojot dažādus materiālus.	Darbs ar dziju, papīru šķērēm, PVA- līmi, 12 trafarete- zīle, šķēres.	Bērni griež dziju, līmē uz papīra trafareta.

Rudens āboli	Attīstīt vēršanas prasmes, izmantojot dziju.	Darbs ar dziju –papīra šablona āboli, 3 krāsas dzijas, 3 krāsas krītiņi, zīmuļi (sarkans, dzeltens, zaļš), plastmasa izšujamā adata, caurumduris.	Papīru ābolu krāsošana ar krītiņiem zīmuļiem, pēc izvēles ver krāsaino dziju apkārt papīru šablonam – ābolam.
Skaistās rotas:	Attīstīt vēršanas prasmes izmantojot māla bumbiņas. Sekmēt darba prieku un radošo pašizpaušmi.	Darbs ar māla bumbiņām– krāsainas un daudz dažāda lieluma un formas, krāsainas stieplītes, krāsaina gumija.	Pēc izvēles bērni kombinē dažādu toņu nianses, ver uz stieplītēm pogas, izveidojot rokas sprādzes.
Kastaņu, zīļu rotas:	Veidot izpratni par dabas materiāliem. Veicināt sīko pirkstu muskulatūras attīstību.	Kastaņi, zīles ar caurumiņiem, gumijas aukla.	Meklējot un darbojoties ar dabas materiāliem bērns iepazīst to nosaukumus. Vēršanas tehnika. Bērni var patstāvīgi pagatavot, rokas sprādzes vai krelles.

Sauso ziedu kompozīcija	Veido aplikāciju, izmantojot dabas materiālus.	Sausie ziedi, PVA līme, plastalīna pamatne.	Veido ziedu kompozīciju, nostiprina, plastalīna pamatnē.
Kamoliša tīšana	Attīstīt tīšanas prasmes izmantojot krāsainas dzijas.	Papīrs. Krāsaina dzija.	Saburza papīru, veido bumbiņu. Apkārt papīra bumbiņai tin dziju, izveido kamolu.

3. Empīriskais pētījums

3.1. Pētījuma metodoloģija

Franču dzejnieks, esejists, Franču akadēmijas loceklis Valerī Pols teicis: Lails E. Borns, Nensija Felipa Ruso grāmatā „Psiholoģija”. Empīriskās metodes jeb psiholoģija pētījuma mērķis var saistīt, paredzēt, izzināt, vērot, izprast un regulēt izturēšanos un psihiskos procesus (Valerī P. 1943, 11). Pedagoģiskajā literatūrā norādīts, ka ir vairākas pētīšanas metodes:

- Empīriskā līmeņa metodes,
- Teorētiskā līmeņa metodes,
- Metateorētiskā līmeņa metodes.

Empīriskās metodes balstās uz faktiem, kas iegūti objektīvi un sistemātiski vērojot un pētot bērna darbību rokdarbu nodarbībās. Teorētiskās līmeņa metode un mateorētiskā metode tiek lietots faktu apstrādē un teorijas izveides etapā. Pētījuma metodoloģija ir literatūras analīze, pedagoģiskā novērošana, analīze. Pedagoģiskais vērojums ir viens no izplatītākiem pētījumiem praksē. Tas palīdz bērnu labāk iepazīt tiešā uztveres ceļā un dabiskos apstākļos. Bez novērošanas neviens pedagoģiskais pētījums nevar izdoties. Šīs pedagoģiskā metode un to vērojumu jācenšas virzīt paredzētajam pētījuma mērķim, vienlaikus izvērtē visu pedagoģisko procesu (Dz. Albrehta 6, 32).

Pedagoģiskā novērošana - Pētījums tika veikts Babītes novadā, Piņķos, pirmsskolas izglītības iestādē „XXX.” Tika vērotas sešas rokdarbu nodarbības, darbs tika veikts ar papīru, tekstilijas materiāliem, dabas materiāliem. Grupā ir divdesmit bērnu no 3 – 4 gadus veci. Bērni tiks vērtēti pēc šodien kritērijiem (brīvība , interese). Pedagoģiskajā vērošanas procesā notiek:

- Pedagoģiskais procesa sākums;
- Pedagoģiskais procesa vidus;
- Pedagoģiskai procesa nobeigums.

3.tabula. Kritēriju tabula

Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Brīvība	Brīvi izvēlas daudzveidīgus materiālus un tehniskus paņēmienus	Izmanto Vienveidīgu materiālu un tehnisko paņēmieni	Pedagoģiskais vērojums; Bērnu darbu analīze
Interese	Mērķtiecīgi iesaistās darbībā	Ir garlaikots	Pedagoģiskais vērojums; Bērnu darbu analīze

Sešas rokdarbu nodarbības tika ņemtas no ideju kataloga. Nodarbības tika vērotas pēc diviem kritērijiem brīvība, interese un aprakstītas.

1. Rokdarbu nodarbība:

Tēma: *Cilvēciņš*,

Materiāli:

- Papīra silueti (cilvēka ķermeņa daļas),
- Krāsaini auduma gabaliņi,
- PVA līme,
- Krāsainie zīmuļi.

Nodarbībā bērni tika iepazīstināti ar ķermeņa daļām. Tika veidota izpratne, par apģērbu. Darbs grupās. Darbs ar audumu. Bērniem tika piedāvāti papīra ķermeņa daļas silueti. Dažādi krāsaini auduma, filča gabaliņi, PVA līme. Pēc izvēles, varēja darboties ar auduma vai filča gabaliņiem. Tika novērots, ka bērni līmējot izmantoja daudzveidīgus krāsas auduma un filča auduma gabaliņus, aplīmējot cilvēka silueta ķermeņa daļas, izmantojot vienu tehnisko paņēmieni (līmēšanu). Ar interesi darbojās cilvēka apģērbšanā un to veidošanā. Daži bērni līmējot izmantoja vienu veidu audumu un vienu tehnisko paņēmieni (līmēšanu), līmējot dažus auduma gabaliņus, Daži bērni ne visai vēlējās darboties ar otu, garlaikojās, bakstījās apkārt. Darbs netika pabeigts. Attīsta iemaņas un prasmes praktiskā darbībā, izmantojot audumu. Tika vēroti pēc diviem kritērijiem – sekmēt bērnu iztēli radoši darboties - ar audumu, skatīt 1. pielikumu.

2. Rokdarbu nodarbība:

Tēma: *Rudens glezniņas*

Materiāli:

- Daudzveidīgas krāsainas koku lapas, daudzveidīgi sausie ziedi,
- Kartona pamatne -
- Gošu krāsa,
- PVA – līme,
- Šķēres,

Grupu darbs. Darbs ar dabas materiāliem (lapām, sausiem ziediem). Bērniem tika piedāvāti salasītās koka lapas, izkaltētie sausie ziedi. Pēc izvēles bērni varēja darboties ar daudzveidīgām koka lapām un ziediem un daudzveidīgiem tehniskiem paņēmieniem. Bērnu uzdevums bija, pagatavot glezniņas. Pedagoģi novēroja: bērni brīvi izvēlējās un izmantoja daudzveidīgus materiālus, tika izmantotas visas lapas, ziedi, tika izmantotas vairākas tehnikas (krāsošana, līmēšana, griežšana). Ar lielu interesi darbojās līmējot, veidojot rudens glezniņas. Daži bērni izmantoja vienvēidīgus materiālus tika izmantoti vai nu ziedi, vai lapas un vienu tehnisko paņēmieni (līmēšanu). Bērni ātri salīmē kaut ko, un nearkādu interesi nepiedalās glezniņas pagatavošanā, garlaikojas un vēlas doties ātrāk spēlēt. Darbs netika līdz galam pabeigts. Izvirzītais uzdevums bija atbilstoši bērnu vecumam un viņu spējām. Pilnvērtīgai rezultāta sasniegšanai izmantoju visdažādākos metodiskos materiālus. Veidoja aplikāciju, brīvi izvēlas dabas materiālus. Tika vēroti pēc kritērijiem, skatīt 2. pielikumu.

3. Rokdarbu nodarbība:

Tēma: *Gardie bumbieri,*

Materiāli:

- Krāsainie aplikācijas papīri
- PVA – līme
- Zīmēta trafarete

Darbs grupās. Darbs ar aplikācijas papīru. Bērniem tika pilnveidotas zināšanas par augļiem. Tika iepazīstināti ar augli – bumbieris. Kādā krāsā bumbieri, kādi pēc garšas, smaržas varētu būt. Ciets vai mīksts. Liels, mazs. Rokdarbu nodarbībā bērniem tika piedāvāti trīs krāsas aplikācijas papīri, PVA – līme, zīmēts trafarets (bumbieris). Uzdevums: Plēš plānu papīru. Līmē sagataves uz uzzīmētās trafaretas. Veicina roku sīkās muskulatūras attīstību. Bērni pēc izvēles varēja izmantot dotos aplikācijas papīrus. Tika novērots, ka bērni izmantoja visu piedāvātos aplikācijas papīrus un darbojās patstāvīgi, izmantojot plēšanas

tehniku, līmējot sagataves uz trafaretēs. Ar interesi bērni iesaistījās nodarbībā. Daži bērni izmantoja vienas krāsas aplikācijas papīru. Dažiem bērniem grūtības sagādāja plēšanas tehnikā, līdz ar to bērnam veidojas garlaicība, dusmas. Pēc nepieciešamības piepalīdz pedagogs. Nodarbībā tika izmantots viena veida materiāls un viens tehniskais paņēmiens. Bērnu apmācība tika īstenota pēc tematiskā plāna, darbs tika pilnveidots. Bērni beiguši darbiņu, sakārto savas vietas. Tika vēroti pēc kritērijiem brīvība, interese, skatīt 3. pielikumu.

4. Rokdarbu nodarbība:

Tēma: *Zīļuks*,

Materiāli:

- Dzijas
- Aplikācijas papīrs
- Papīrs
- Šķēres(grieznes)
- PVA- līme
- Trafarete- zīle
- Parastie zīmuļi

Darbs ar dziju: Bērni tika iepazīstināti ar tēmu: *Zīļuks*. Rīta cēlienā pedagogs kopā ar bērniem sagriezta divu krāsu (gaiši, tumši brūns) dzijas un aplikācijas papīru (smalkos gabaliņos). Veidot prasmi griezt ar šķērēm(griezņēm). Darbs ar visu grupu. Darbs dabā, vērojums. Dodoties pastaigā, pedagogs kopīgi ar bērniem vēro kur aug zīles, kā aug, kādā krāsā, kas notiek ar zīlēm rudenī. Bērni ar prieku iesaistījās pārrunās. Pēc pastaigas pedagogs rosina bērnus doties uz rokdarbu nodarbību, kur būs jāpagatavo savi zīļuki.

Bērniem tiek piedāvāts parastie zīmuļi un papīra trafarete zīle, sagrieztas divas krāsu dzijas, aplikācijas papīrs, PVA- līme. Bērnu uzdevums ir apvilkt ar zīmuļi trafareti. Pēc apvilkšanas, pedagogs aicina bērnus noklāt ar līmi uzzīmēto trafareti, pēc izvēles tiek piedāvāts līmēt dziju vai aplikācijas papīru uz pamatnes. Tika novērots, bērni brīvi izmantoja dziju. Nodarbībā tika izmantoti divu veidu materiāli, viens tehniskais paņēmiens. Bērni ar interesi piedalījās nodarbībā. Daži bērni pagatavoja vairākas zīles. Bērni ar interesi iesaistījās nodarbībā un sekmēja bērniem darba prieku un radošo pašizpausmi. Daži bērni

izmantoja aplikācijas papīru. Pāris bērniem darbs netika līdz galam pabeigts, nespēja koncentrēties nodarbībā, nekāda interese, skatīt 4. pielikumu.

5. Rokdarbu nodarbība:

Tēma: *Rudens āboli*,

Materiāli:

- Papīra šablons - Ābols
- 3 krāsas dzijas, aukliņas
- 3 krāsas krītiņi, zīmuļi (sarkans, dzeltens, zaļš)
- Plastmasa izšujamā adata
- Caurumduris

Darbs grupās. Vēršanas tehnika. Bērni tika sadalīti divās grupās. Vieni strādāja ar skolotāju, otri ar skolotāja palīgu. Ar bērniem tika runāti par āboliem, Pārrunājam kādā krāsā ir āboli rudenī. Vēlreiz nostiprinājām prasmi par krāsām. Bērniem tika piedāvāti trīs krāsas zīmuļi un krītiņi (sarkans, dzeltens, zaļš). Pedagoģis novēroja, ka bērni krāsojot papīra ābola trafareti izmantoja brīvi dotās krāsas, krāsainos zīmuļus, gan krītiņus. Tika bērniem piedāvāts trīs krāsas dzijas, aukliņas (sarkans, dzeltens, zaļš). Verot ar dziju vai aukliņu, bērni patstāvīgi izmantoja dažādas vēršanas tehnikas. Daži bērni pat izveidoja vairākus ābolus vecākiem. Trīs bērni izmantoja vai nu krāsainos zīmuļus, vai krītiņus, verot izmantoja vienu veida vēršanas tehniku, piepalīdzēja skolotāja palīgs, viens bērns dažas reizes izvēra dziju vai aukliņu ābola trafaretē, gaidīja, kad nāks palīgā pedagoģis, nearkādu interesi nevēlējās pabeigt darbiņu. Prot krāsot dotos laukumus ar krāsainiem zīmuļiem un krītiņiem. Attīstīja iemaņas prasmes vēršanā, izmantojot daudzveidīgas krāsu dzijas, skatīt 5. pielikumā. Zīmē dažādas līnijas un laukumus. Veidot prasmi darboties vēršanas tehnikā.

6. Rokdarbu nodarbība:

Tēma: *Skaistās rotas*

Materiāli:

- Māla bumbiņas (visāda lieluma)
- stieplītes krāsainas
- gumija

Darbs grupās. Darbs ar mālu. Bērniem tiek piedāvātas māls, veidojot daudz dažādas lieluma, formas māla bumbiņas, Novērojot, ka bērni izvēlējās gan gumijas, gan stieplītes, pagatavojot divas rokas sprādzes. Pēc izvēles bērni kombinē dažādu toņu nianses, ver uz stieplītēm gumijām māla bumbiņas izveidojot rokas sprādzes. Daži bērni izvēlējās tikai stieplītes, un vienas krāsas bumbiņas, līdz ar to bērni ir nepārliecināti par sevi un nav motivācijas darboties. Bērni ar interesi piedalījās nodarbībā, skatīt 6. pielikumu. Uzslava un pozitīva uzmanība motivē bērnus turpmākai mērķtiecīgai darbībai.

Kā teicis vācu filozofs, psihologs un pedagogijas akadēmijas dibinātājs.

Audzinātājs veicina bērnos daudzpusīgas intereses un mērķtiecīgu darbību, lai veidotos uzņēmīgs atsaucīgs tikuma personība. Audzinātājas autoritāte iegūstama ar plānveidīgu darbu un taisnīgu izturēšanos (J.F.Herbarts 1776 - 1841).

3.2. Pētījuma norise

Pētījums notika ar tiešo novērošanu. Šo tiešo novērojumu pedagogi bieži lieto praksē. Tiešā novērošanā starp pedagogu un bērniem ir tiešas attiecības (Albrehta Dz. 32). Pēc pedagogijas zinātnieka Mudrika A. domām, Albrehtas Dzidras grāmatā „Pētīšanas metodes pedagoģijā”, pedagogam jābūt prasmei iepazīt savus bērnus, ir nepieciešams nosacījums, lai pedagogs varētu sekmīgi kontaktēties ar bērniem (Mudriks A. 3) Grupiņā (X) iet 20 bērni, 13 meitenes un 7 zēni (3 -4 gadus veci). Visi bērni tika novēroti darbībā rokdarbu nodarbībās. Grupā iet divi krievu tautības bērni, kuriem sagādā grūtības saprasties ar vienaudžiem, krievu tautības bērni ar pedagogu sadarbojas labi. Bērniem tika stāstīta nodarbība krievu valodā, kas ir jādara un ko veidosim. Bērni prot no skolotājas pieņemt ieteikumus un pamatot tos, kāpēc būtu jādara. Tika vērotas sešas rokdarbu nodarbības un bērnu darbības. Rokdarbu nodarbībās bija piedāvāti daudz dažādi tekstilijas, dabas un citi materiāli. Tika dotas nodarbības pēc bērnu vecuma un viņu spējām. Rīta skoliņā pedagogs kopā ar bērniem pārrunā par apģērbiem. Katrs bērns pastāsta kāds viņam šodien ir apģērbs, kādā krāsā. Meitene vārdā Emīlija nevēlējās stāstīt, kas viņai šodien ir mugurā un kādā krāsā. Pedagogs jautāja Emīlijai: Kāpēc nevēlies pastāstīt par savu apģērbu? Emīlija atbild: Es ļoti kautrējos! Zēns vārdā Toms nodarbības laikā sauca visu laiku pedagogu: Audzinātāj, audzinātāj, es gribu pastāstīt, kas man mugurā. Lūdzu Tom pedagogs atbild: Pastāsti pārējiem bērniem ,kas Tev šodien ir uzvilks mugurā. Toms sāka stāstīt: Es uzvilku šortus, zeķubikses, kuras es negribēju, mamma lika. Sarkans krekliņš. Kādā krāsā tev ir zeķubikses

Tom? Toms ilgi domādams atbild: Zilas, kā visiem zēniem. Bērni pastāstījuši par apgērbjiem devās uz grupiņu. Bērni tiek aicināti uz rokdarbu nodarbību. Viens no nodarbības uzdevumiem aplicēt ar audumu cilvēciņam apgērbju. Bērni sasēdušies pie galdiem. Zēns vārdā Kristofers (vārds izdomāts) katram bērnam izdalīja linoleja paklājiņus uz kā darboties ar līmi un audumu. Katrs bērns paņēma pa otai, diviem šķīvīšiem, kur iekšā ir auduma un filča sagriezti gabaliņi. Bērniem tika izdalīti no papīra izgriezti cilvēka silueta ķermeņa daļas. Pedagoģs izstāstīja, kāds bērniem ir uzdevums, jālīmē cilvēciņam apgērbjs, jautāja: Vai visi bērni saprata doto uzdevumu. Bērni atbildēja: Jā! Katrs bērns izvēlas kādas ķermeņa daļas sāks līmēt ar audumu un filci. Nodarbībā tika novērots, ka grūtības sagādāja kādam zēnam vārdā Gustavs (vārds izdomāts). Rokdarbu nodarbībā nevēlējās piedalīties. Nepareizi turēja otu. Zēns ļoti aktīvs, nespēja koncentrēties nodarbībā. Gustava emocionālais stāvoklis bija atšķirīgs no pārējiem bērniem, sākot no emocionāla viegla stāvokļa, līdz pat afekta stāvoklim, baktījās ar otu, traucēja darboties pārējiem bērniem, bērni bija neapmierināti. Pedagoģa pienākums ir ieinteresēt, stimulēt un darboties nodarbībās, izejot caur rotaļām. Darba autore piekritusi profesora Keršenšteiners G. teiktajā Albrehtas Dz. grāmatā „Didaktika,” darbs un to darbošanās pieradina bērnus pie uzcības, akurātības, pakļautības autoritātēm (Keršenšteiners G. 1854 – 1932, 19). Ar Gustavu tika strādāts individuāli. Pedagoģs piedāvāja materiālus ar kuriem Gustavs varēja pēc izvēles strādāt, tika nodarbība veikta caur rotaļu. Pedagoģs ierosināja Gustavam, ka no papīra trafareta izgrieztais cilvēciņš ir viņa tētis. Kādas krāsas auduma viņš izvēlētos savam tētim, kā viņš apgērbtu tēti, ejot uz darbu. Ar lielu entuziasmu iesaistījās darbībā. Gustavam ar pedagoģu sadarbība bija veiksmīga, darbojās patstāvīgi. Gustavs bija gandarīts par paveikto darbu. Tika vērota nākamā nodarbība, bērni ar prieku un interesi iesaistījās nodarbībā pētot lapas, ziedus.

Nākamajā nodarbībā bērni kopā ar pedagoģu pastaigas laikā vēroja kokus, piegājuši pie bērziem, pedagoģs jautāja bērniem: Bērni nosauciet: pie kādiem kokiem mēs tagad stāvam? Meitene vārdā Nikola skaļi iesaucās: Te aug bērzi! Pareizi Nikola: pedagoģs atbild. Pastaigas laikā bērni salasa daudz dažādas koka lapas. Dosimies bērni uz rokdarbu nodarbību, jo jums jāpagatavo glezniņas no skaistajām, krāsainajām lapām. Nodarbībā bērniem uzdevums veidot no dabas materiāliem glezniņas. Pedagoģs piedāvā daudz dažādus sausos(nospiestos) ziedus. Pedagoģs izstāsta kāds ir bērna uzdevums. Bērni pēc izvēles paņem sev lapas, ziedus PVA – līmi, sēža pie galda, lai pagatavotu glezniņas. Grūtības šajā nodarbībā sagādāja kādai meitenei vārda Alīna (vārds izdomāts), krievu tautības meitene. Alīna reti ierodas bērnudārzā. Alīnai tika izstāstīts nodarbības gaita krievu valodā. Nevēlējās darboties nodarbībā. Alīnai tika jautāts, kāpēc nevēlas piedalīties nodarbībā? Ar to bija atbildēja, ka nevēlas sasmērēt pirkstus ar līmi, krāsām. Nodarbībā

Alīnai negāja viegli. Bērnām tika piedāvāti dabas materiāli (kļavu lapas), pēc izvēles varēja salīmēt koka lapas. Līme tika likta uz lapas viducīša un līmēta uz dotās kartona lapas. Ar lielu piepūli Alīna ar pedagoga palīdzību glezniņu pabeidza.

Nākamās nodarbības gaitā, bērni sasēdušies uz paklājiņiem, kur tiks runāts par augļiem. Rīta skoliņā bērnu uzdevums tika izpētīt kāds bumbieris, kādas bumbiera sēklas, tika salīdzināts īstais bumbieris ar attēlā redzamajiem bumbieriem, vai atbilst redzētajam. Pedagoģs sagriež bumbieru gabaliņos, dod bērniem pagaršot, jautā: Vai bumbieris ir salds? Bērni atbild: Jā! Vai bumbieris ir mīksts vai ciets? Bērni atbild: Mīksts! Meitene vārdā Lelde iesaucas: Sulīgs! Bērni apēduši bumbierus dodas uz grupiņu. Pedagoģs jautā bērniem: Kas mums jāizdara pēc bumbieru ēšanas? Bērni skaļā balsī atbild: Rokas mazgāt! Nomazgājuši rokas bērni sasēdušies pie galdiem. Pedagoģs izstāsta bērniem doto uzdevumu. Katrs bērns pieceļas paņem aplikācijas papīrus līmi, kas nolikts uz atsevišķa galda, apsēžas, sāk plēst aplikācijas papīrus mazos gabalos. Bērni radoši darbojas. Nodarbības laikā diviem bērniem meitenei Ilzei un zēnam Tomam (vārdi izdomāti), sagādāja problēmas plēšanas tehnikā, uzdevums aplicēt bumbieru, ar plēstiem papīra gabaliņiem. Tomam nebija pacietības plēst papīru, ar to dusmodamies Toms burzīja papīru, nevēlējās piedalīties, jo nekas neizdevās, līdz ar to traucēdams pārējiem bērniem darboties nodarbībā. Pedagoģs piegāja pie Toma, aprunājās par notiekošo gaitu, parādīja Tomam, kā pareizi turēt papīru, kā vieglāk plēst. Toms ar Ilzi darbojās ar pedagoga palīgu. Toms dusmodamies, neapmierināts, ar grūtībām izdevās saplēst aplikācijas papīrus gabaliņos. Ilzei nepadevās plēšanas tehnika, nebija kārtīgi attīstīta roku pirkstu muskulatūra. Pedagoģs piedāvāja Ilzei papīra salvetes, lai vieglāk darboties nodarbībā. Ar grūtībām bērniem izdevās paveikt doto uzdevumu. Ļaut bērniem pašiem pēc izvēles brīvi darboties rokdarbu materiāliem.

Rīta cēlienā bērniem ar pedagogu bija jāpagriež dzija, aplikācijas papīrs, tika novērots, ka zēnam vārda Gustavam sagādāja grūtības dziju griešanā, darboties ar grieznēm. Gustavs sāka dusmoties: Es vairs negriezīšu dziju, man nesanāk! Negribu neko darīt! Gribu iet spēlēties! Pedagoģs atbild Gustavam: Darbiņš ir jāpabeidz. Gustavs dusmīgs iebilst: Es negribu, man nesanāk! Gustav varbūt pamēģināsi pagriezt papīra strēmelēs? Gustavs domīgs skatās uz pedagogu. Gustavam ar grūtībām izdevās griezt, jo nepareizi tur šķēres (grieznes). Pedagoģs pamāca, kā pareizi jātur šķēres (grieznes). Ar pedagoga palīdzību Gustavam izdodas sagriezt papīru strēmelēs. Rokdarbu nodarbībā, kura uzdevums bija strādāt ar dziju, aplikācijas papīru aplicēt trafareti zīles formātā. Bērni ar lielāko prieku iesaistījās darbībā. Tika piedāvāts strādāt ar dziju vai aplikācijas papīru, PVA līmi. Lielākā daļa bērnu izvēlējās līmēt dziju. Daži bērni aplikācijas papīru. Tajā pašā laikā meitene vārdā Eva (vārds izdomāts), nevarēja visu laiku nosēdēt, šūpojās ar krēslu, meklēja kaut ko

zem galda, bakstīja blakus sēdošo bērnu, kurš cītīgi strādāja, centās paveikt savu darbiņu. Evai tika aizrādīts, bet Eva joprojām turpināja traucēt citiem bērniem nodarbībā ar savu dīdīšanos. Pedagoģs piegāja un jautāja: Kas Evai ir noticis, ka bez apstājās dīdās un knibina pirkstus? Ar to Eva dusmīgi atbildēja: man nesanāk pielīmēt, dzija līp pie rokām, visas rokas netīras! Pedagoģs rosina Evu aiziet nomazgāt rokas. Eva nomazgājusi rokas, nomierinājusies, mēģina vēlreiz pielīmēt dziju pie papīra trafaretis. Nodarbtības gaitā Eva iesaucas: Audzinātāj man sanāca salīmēt dziju, man izdevās! Eva priecīga pabeigusi savu darbiņu. Bērniem izdevās ļoti skaisti darbi. Pedagoģa pienākums iedrošināt bērnu darbībā, lai kā sanāktu darba process.

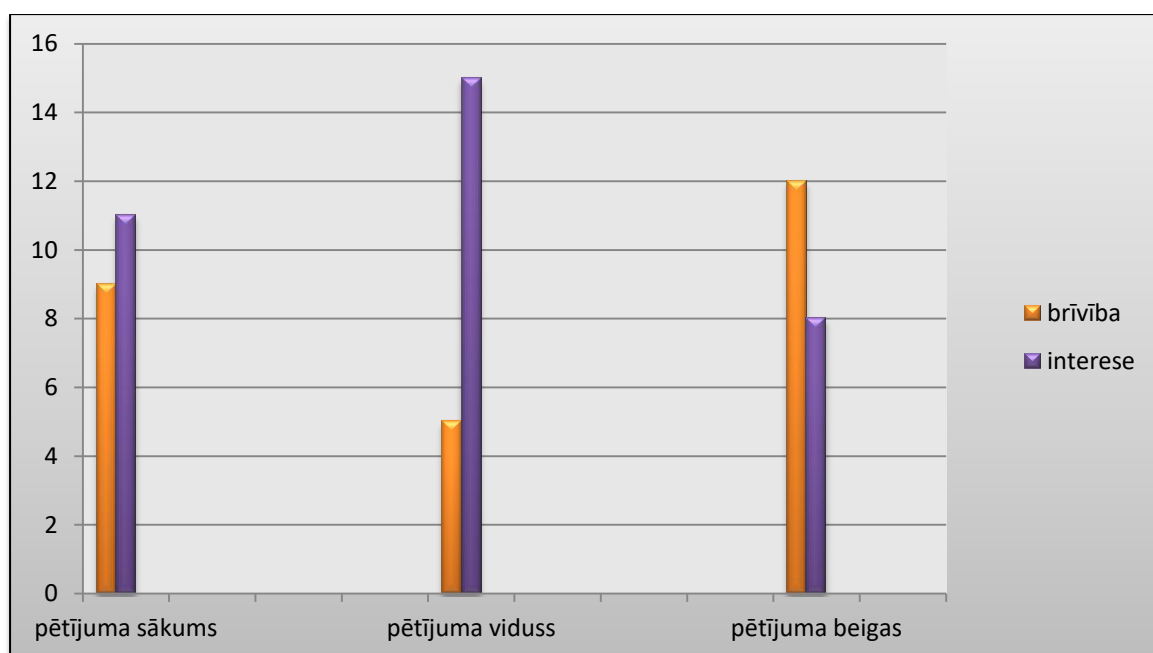
Tālākajā nodarbībā, bērni jau ar interesi piedalījās rokdarbu nodarbībā. Darbs notika divās grupās, kurā viena grupa bija ar skolotājas palīgu, otra grupa ar pedagoģu. Ļoti nozīmīgi, ka nodarbībā piedalās skolotājas palīgs, pēc nepieciešamības var piepalīdzēt bērniem. Tika bērni iepazīstināti ar dienas tēmu „Rudens āboli.” Pārrunā ar bērniem kādi rudenī āboli. Pedagoģs jautā bērniem: Vai varat nosaukt, kādās krāsās ir rudens āboli? Meitene vārdā Zane atbild: Man patīk sarkani! Pa vidu iesaucas Toms: Man garšo dzeltenī! Kādās krāsās vēl varētu būt āboli: Jautā pedagoģs? Zaļi, zaļi, zaļi: Iesaucās Lienīte. Pēc rīta skoliņas, bērni tiek aicināti uz grupiņu, kur notiks rokdarbu nodarbība. Uz atsevišķa galda salikts trīs krāsas zīmuli, trīs krāsas krītiņi, izgriezts no papīra trafarete, ābola formā. Pēc brīvas izvēles bērni paņēma zīmuļus, krītiņus, trafareti un dodas uz savu vietu. Bērnu uzdevums krāsot ar krītiņiem, zīmuliem trafareti. Tika novērots, ka zēns vārda Renārs (vārds izdomāts) izdomāja, ka bērns papīra trafareti, kas ir izgriezta ābola formātā nekrāsos. Pedagoģs jautāja Renāram: Kāpēc viņš nevēlas izkrāsot ābolu? Neapmierinātā balsī Renārs atbild: man ir slinkums, esmu noguris! Renārs pēc neilga laika, neapmierināts sāka švīkāt savu ābola trafareti ar zīmuli. Pedagoģs jautāja Renāram: varbūt Tev iedot krāsainos krītiņus, būs vieglāk un ātrāk izkrāsot? Renārs atbild: Vai tiešām būs ātrāk un vieglāk? Jā Renār : Pedagoģs atbild. Paņēma kādas no triju krāsām vai nu zaļo, vai sarkano, vai dzelteno krītiņu, noliec guļus un velc pa ābola trafareti. Renārs padomāja un sāka mēģināt krāsot. Renāram smaids parādījās sejā, ka izdevās izkrāsot bez grūtībām ābola trafareti. Vēršanas tehnika, bērnu uzdevums vērt ar dziju, aukliņām trafaretis dotajos caurumos. Ar prieku Renārs pie pedagoģa devās pirmais, izvēra caurumiņos aukliņu un apmierināts aizgāja spēlēt. Pedagoģs jautāja Renāram: vai dusmas pārgājušas. Renārs atbild: Jā!. Bērni prasmīgi darbojās pēc savām spējām un prasmēm savēra dziju, aukliņu dotajā trafaretē. Pēc nepieciešamības piepalīdz pedagoģi. Tika novērots, ka aukliņas bija vieglāk savērt nekā dziju. Lai kā katram bērnam ir sanācis, darbiņi tika pabeigti.

Iepriekšējā dienā pedagoģs ierosina bērniem pagatavot rokas sprādzes. Bērni ar prieku iesaistās nodarbībā, sasēdušies pie apaļā galda blakus pedagoģam. Katram bērnam tiek

iedots māla gabals, veidot, ripināt no māla dažāda lieluma bumbiņas, plastmasa bļodiņa, kur visas bumbiņas salikt. Katrs bērns veido bumbiņas. Gustavam izdodas ovālas bumbiņas, Lienītei apaļas, Renāram garens desiņas, Katram bērnam izdodas izveidot bumbiņas, kādas nu ir sanākušas, lielākas mazākas, ovālas, garenas. Pedagoģs ar kociņu izveido caurumus. Katrs bērns būs izveidojis bumbiņas rokas sprādzei. Attīsta sīko pirkstu muskulatūru, nostiprina koncentrēšanās prasmes. Pedagoģs rosina bērniem, lai aiznes katrs savu bļodiņu ar māla bumbiņām noliek uz radiatoriem žāvēties. Nākošajā dienā rokdarbu nodarbībā, bērniem tiek piedāvāts nokrāsot māla bumbiņas. Pedagoģs piedāvā daudz dažādas gošu krāsas. Katrs bērns izvēlas savu krāsu, dodas pie galdiem nokrāsot izveidotās māla bumbiņas. Marta izvēlējās daudzveidīgās krāsās nokrāsot savas bumbiņas. Nikola izvēlējās vienā krāsā. Renārs izdomāja, ka krāsošot melnas bumbiņas. Gustavs paņēma savas māla bumbiņas, iebēra visas krāsu traukā, sajauca, paņēma visas izbēra uz vaskadrānas, lai žūst. Pedagoģs Gustavam jautā: Gustav bumbiņas šitā neizžūs, paņem lūdzu ieliec trauciņā un uzliec uz radiatoriem žāvēties. Gustavs neapmierināts sameta bumbiņas trauciņā, aiznesa nolikt žāvēties. Bērni pabeiguši darbiņu, kādas nu katram bumbiņas krāsainas izdevās. Gaidīja kamēr nožus krāsa. Tika novērots, ka bērni ik pa laiku gāja pie trauciņa skatīties vai bumbiņas nožuvušas. Vakara cēlienā bumbiņas bija izžuvušas, pedagoģs piedāvāja savērt bumbiņas lentītes, stieplītes, aukliņas. Sasēdušies apkārt pedagoģam, Emīlija izvēlējās lentīti: Es gribu mammai uztaisīt krelles, garas krelles! Pedagoģs ievēra lentīti plastmasa adatā, Emīlija varēja savērt pēc izvēles savas krāsotās bumbiņas. Gustavs paņēma savas bumbiņas, stieplīti, gaidīja, kad Emīlija savērs savas krelles. Gustavam ierosinu apsēsties blakus Emīlijai, un pamēģināt pašam savērt bumbiņas uz stieplītes. Gustavs smagi nopūtās, sāka darbu. Redzēja, ka izdodas viegli savērt bumbiņas, man izdodas! Malacis Gustav: paslavēja pedagoģs. Gustavs pabeidza savu darbiņu, priecīgs aizgāja spēlēt. Bērni radoši darbojās ar pedagoģa palīdzību. Izveidojuši skaistas krelles, gan daži bērni rokas sprādzes. Kopumā bērni savus darbiņus paveikuši labi, kādas nu katram tās rokas sprādzes, krelles izdevās, lai cik raibas vai vienkrāsainas. Bērni ar interesi piedalījās nodarbībā, lai cik katram ir grūti gājis, lai kādas dusmas bijušas, bērni kopumā darbiņus līdz galam pabeiguši. Pētījuma norisē bērnu darbība izvērtās veiksmīga. Pedagoģs centās atrast katram bērnam savu pieeju, tas izdevās. Praktiskajā darbībā rokdarbu nodarbības tika veiksmīgi realizētas.

3.3. Pētījuma rezultātu analīze

Pētījuma rezultātos tiks apkopoti 20 bērna kritēriji - **brīvība, interese**. Pētījuma sākums, pētījuma vidus, pētījuma beigas. 20 bērniem tika novērotas un izpētītas rokdarbu nodarbības. Kuri tika izstrādāti pēc vadlīnijām pirmsskolas izglītības mācību satura programmas (Valsts izglītības satura centrs 2012).

3.3.3 1. attēls. apkopie rezultāti pētīšanas laikā 2. kritērijos

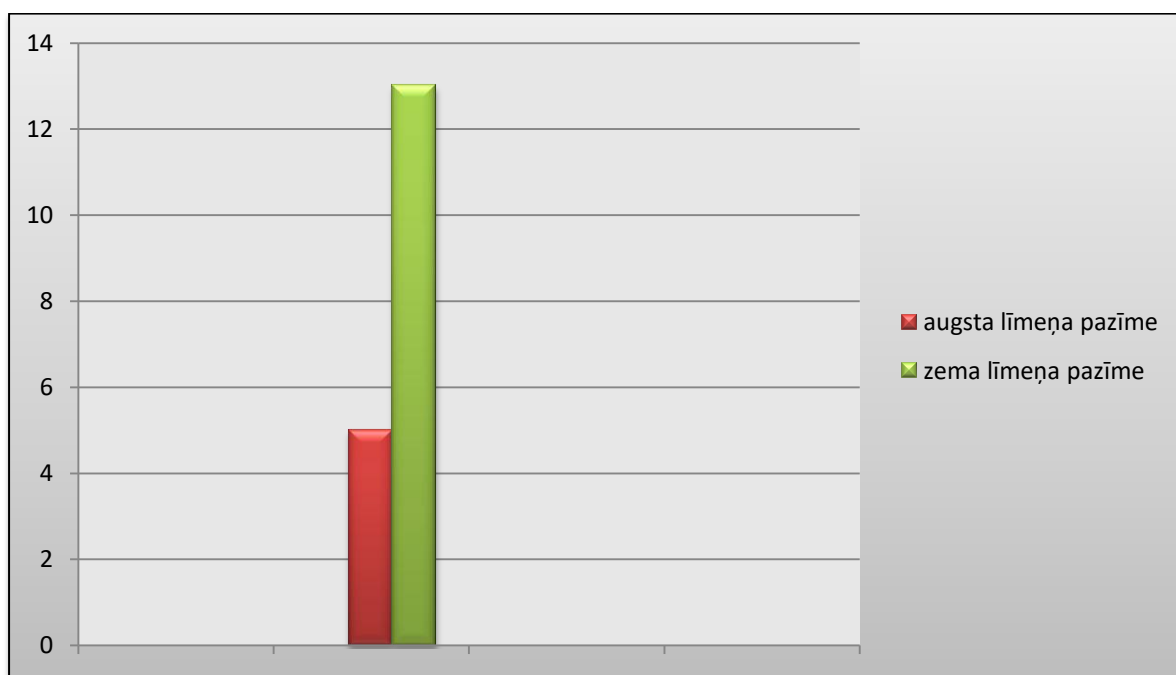
Pētījuma sākums – ir tiešā novērošana starp bērniem un pedagogu it ļoti ciešas attiecības, bērnu uzmanība jāvelta bērnu procesam nodarbībā. Pētījuma sākumā pedagoģiskais vērojums, ka bērni baidījās izmantot dažādus materiālus, bērniem vēl jāapgūst darboties ar daudzveidīgiem materiāliem, ko var brīvi izmantot rokdarbu nodarbībās. Lielākoties bērni nodarbībās izmantoja piedāvātos materiālus. Ļoti ieinteresēti piedalījās nodarbībā. Bērni vēlējās uzzināt ko jaunu, kas tika piedāvāti rokdarbu nodarbībā. Tika apkopots pēc šiem kritērijiem, ka 9 bērni brīvi izvēlas daudzveidīgus materiālus, bet tikai 11 bērni ar interesi iesaistījās nodarbībās. Pirmās nodarbības pētījuma analīze, brīva izvēle materiālos, bērnu interese nodarbībā. 3 – 4 gadus veciem bērniem vēl ir jāmacās un jādarbojas un jāsadarbojas nodarbībās, lai rezultāti uzlabotos. Jāiepazīst daudz dažādi

materiāli. Bērni jau mēģina līmēt vienkāršas sagataves uz dotā papīra pēc parauga. Nodarbības tika praktizētas, vairāk darbs ar apakšgrupām. Bērņus vēl jā māca un jā attīsta praktiskā darbība.

Pētījuma vidus – Pedagoģiskais vērojums pētījuma vidū, tika novērots bērnu attīstība, darbība, uzvedība gan individuāli, gan grupas darbā. Vērojums ir nepieciešams turpmākai pedagoģiskai darbībai. Pēc autores novērojumiem, dažiem bērniem sagādāja grūtības darboties rokdarbu nodarbībās, plēšanas tehnikā, darbojies ar audumu, darbojies ar dabas materiāliem. rezultātu analīze, 5 bērni izvēlas brīvi daudzveidīgus materiālus, 15 bērni ar interesi piedalās nodarbībā. No pirmām divām nodarbībām tika analizēts, ka dažiem bērniem ne visiem padevās nodarbībās, ne visi brīvi izmantoja dabas un tekstilizstrādājuma materiālus. Vērojumi apstiprina, ka trešajā nodarbībā jau vairāki bērni brīvi izvēlas materiālus. Ar to nevisai iesaistās ar nodarbībā. Rezultāti liecina, ka ar katru nodarbību bērni ar vien vairāk un ar lielāku interesi piedalās nodarbībā, vairāk sāk brīvi izmantot materiālus, patstāvīgi strādāt. Pedagoģa pienākums atrast katram bērnam savu pieeju, lai paveiktu doto uzdevumu. Uzslava, darbības novērtējums liek tiekties bērnam motivēšanu darboties turpmākās rokdarbu nodarbībās. Ar katru nodarbību un individuālo darbošanos, bērniem padodas veikt paredzētos darbiņus. Bērniem vēl jā mācās veidot dažādas aplikācijas, jāapgūst prasmes veidojot dažādus siluetus. Griezti ar grieznēm vienkāršas aplikācijas.

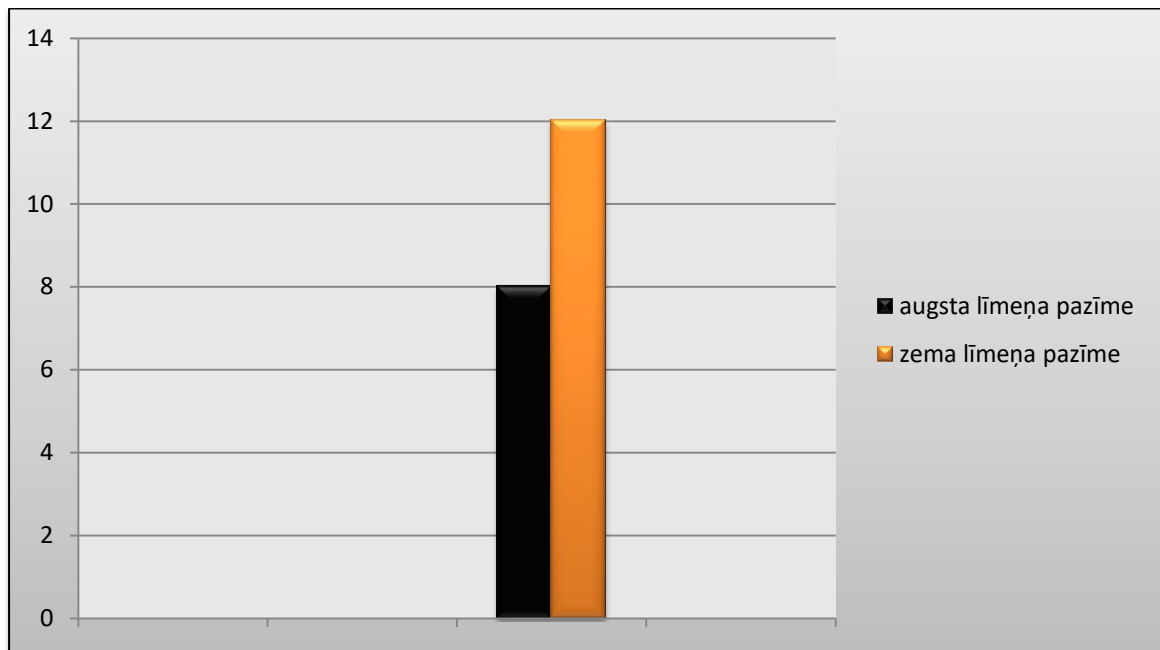
Pētījuma beigās – Pētījuma beigās tika analizētas nodarbības. rezultātu analīze, ka 8 bērni brīvi izvēlējās darboties ar vairākiem tekstilmateriāliem un 12 bērni ar interesi iesaistījās rokdarbu nodarbībā. Secinājums, ka bērni ar lielu interesi iesaistās nodarbībā, bet mazāk izmanto brīvos materiālus. Tika secināts, ka skalas brīvība un interese svārstījās. Bērni jau patstāvīgi darbojas ar dabas materiāliem, tekstilmateriāliem, mālu aplicēšanu izveidojot daudzveidīgas kompozīcijas. Bērni jau patstāvīgi darbojas ar dotajiem priekšmetiem. Prot jau atpazīt daudz dažādus materiālus, prot sašķirot dabas materiālus no tekstilmateriāliem. Bērnu radošums, izpaužas ar katru nodarbību ar vien vairāk. Bērni sāk izmantot daudzpusīgus materiālus. Prot patstāvīgi izveidot kompozīcijas, izmantojot dažādus materiālus un tehnikas Turēt grieznes pareizā roku satvērienā. Nodarbībās izvirzītie uzdevumi tika realizēti veiksmīgi. Pedagoģa rokdarbu nodarbībās tika praktizētas, gan darbs ar visu bērnu grupu, gan apakšgrupu darbs, kā arī individuālais darbs ar bērniem. Bērnu apmācība tika īstenota pēc tematiskiem plāniem, izmantojot integrētās mācību metodes, katra vecuma posmam un pēc viņu spējām.

Bērnu darba analīze rokdarbu nodarbībās: darbs ar audumu, dabas materiāliem, aplikācijas papīriem, tekstilizstrādājumiem, dziju. Bērnu darbu analīze tika vērtēti pēc diviem līmeņiem – augsta līmeņa pazīme un zema līmeņa pazīme. Augsta līmeņa pazīme nozīmē, ka tiek izmantoti daudzveidīgi materiālie un tiek izmantoti daudzveidīgi tehniskie paņēmieni. Zema līmeņa pazīme nozīmē, ka tiek izmantots vienvēidīgs materiāls ar vienu veida tehnisko paņēmieni.

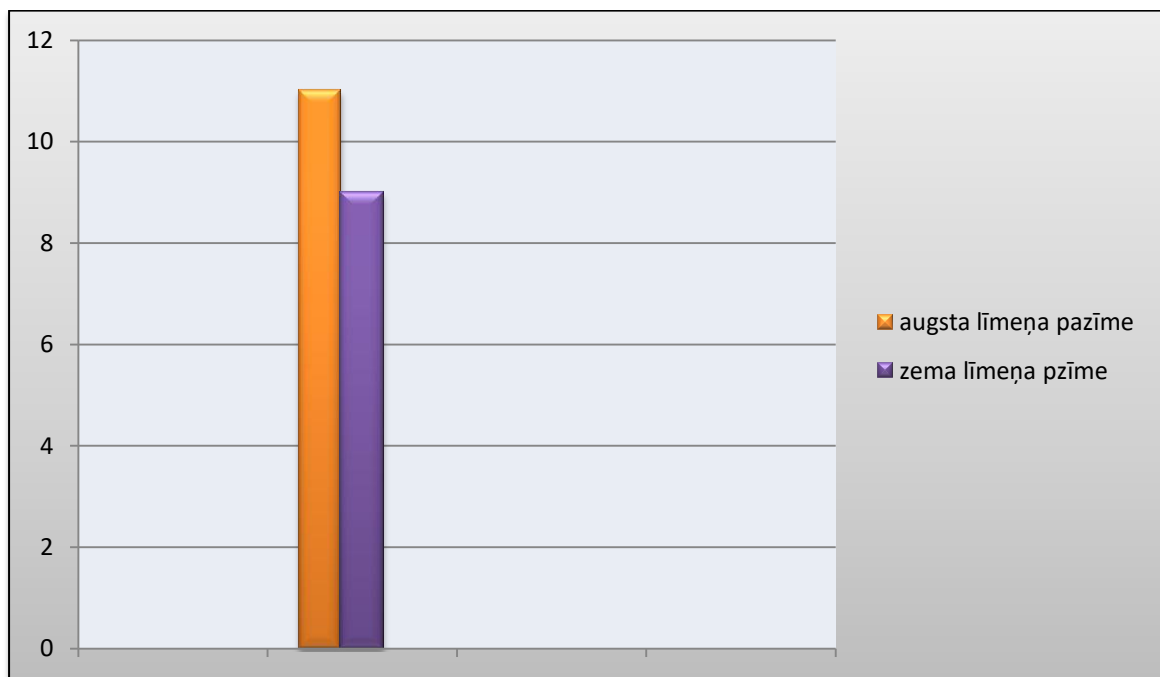
3.2 1.attēls. Darbs ar audumu

Redzams, ka 3.1 1. attēlā, pirmajā nodarbībā 5 bērniem ir augsts līmenis, kas izmanto daudzveidīgus materiālus un tehnisko palīdzību. Pārējiem 15 bērniem, vēl zems līmenis, jo neizmanto visus piedāvātos materiālus, tai skaitā piedāvātos tehniskos paņēmienus. Attēlā redzami bērnu darbi, darbs ar audumu un filci skatīt 7. pielikumu. 1. attēlu.

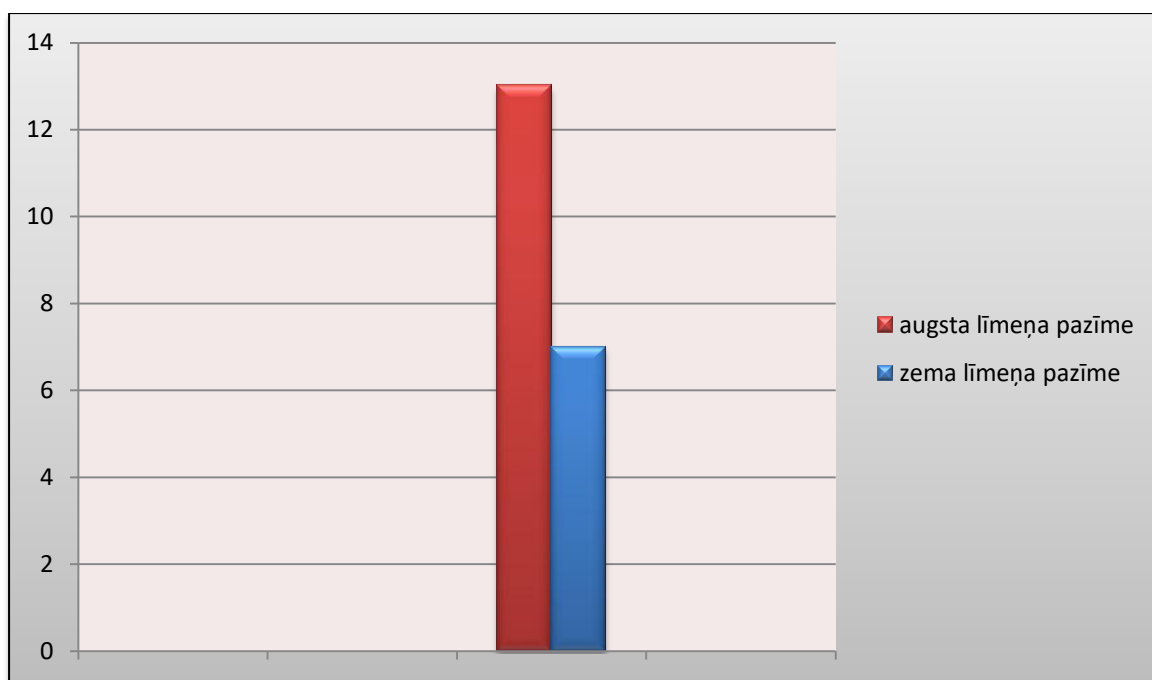
**3.1 2. attēls. Darbs ar dabas materiāliem
(daudzveidīgi sausie ziedi, daudzveidīgas koka lapas)**

Otrajā nodarbībā redzams 3.1 2. attēlā, ka jau 8. bērniem ir augsts līmenis, jo tiek izmantoti daudzveidīgi materiāli un tehniskie paņēmieni. Pārējiem 12 bērni zems līmenis, jo neizmanto daudzveidīgus materiālus un tehniskos paņēmienus. Ar katru nodarbību bērnu līmenis paaugstinās.

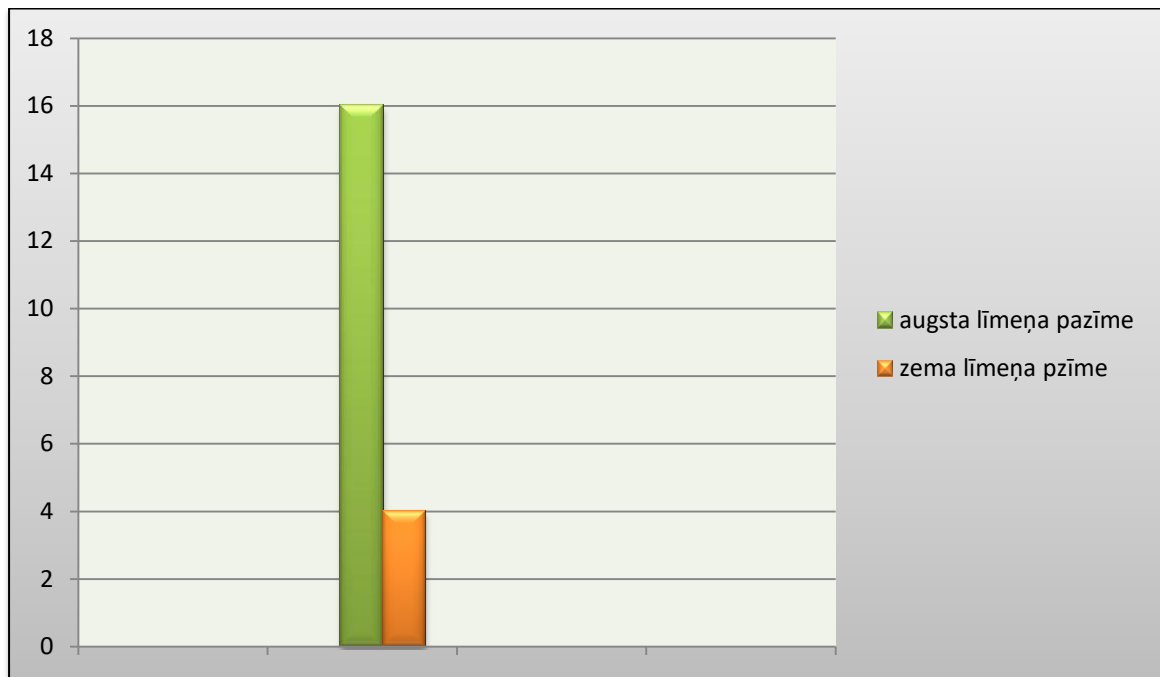
1.1 3. attēls. Aplicēšana

Jau trešajā nodarbībā redzams 3.1 3. attēlā jau 11 bērniem ir augsts līmenis, kas izmanto visus piedāvātos materiālus un tehnisko paņēmieni. Pārējiem 9. bērniem vēl ir zems līmenis, jo neizmanto visus piedāvātos materiālus. Secinājums, ka pēc trim nodarbībām bērniem jau līmenis paaugstinās un jūtās drošāki izmantojot daudzveidīgus materiālus. Pārējos bērnus vēl jāiedrošina un motivēt izmantot daudzveidīgus materiālus un daudzveidīgus tehniskos paņēmienus. Attēlā redzami darbiņi, darbs ar krāsainiem papīriem (aplicēšana) skatīt 8. pielikumu 2. attēlu.

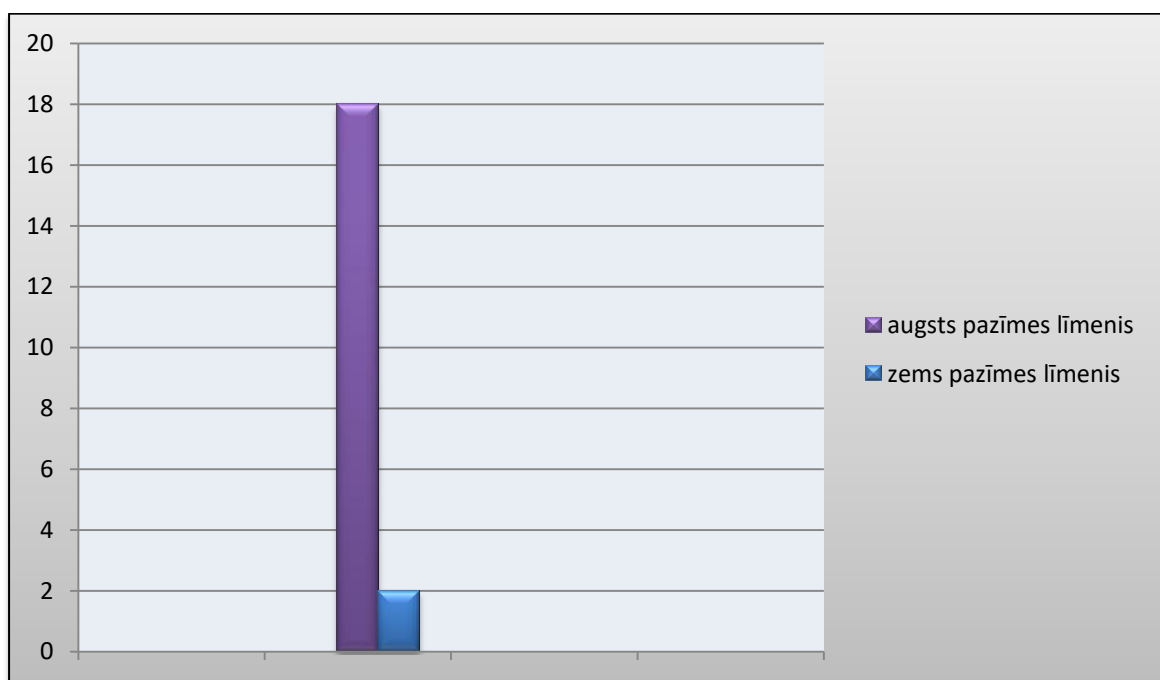
3.1 4. attēls. Darbs ar dziju un aplikācijas papīru

Redzams, ka 3.1 4. attēlā, līmējot dziju ir sarežģītāks līmenis, nekā, ka līmējot aplikācijas papīru, līdz ar to 13 bērniem ir augsts līmenis, jo tika izmantota dzija līmējot uz trafaretēs, 7 bērniem ir zema līmeņa pazīme, jo bērni izmantoja aplikācijas papīru. Attēlā redzami darbiņi, kas ir veidoti no dzijas, skatīt 9. pielikumu 3. attēlu.

3.1. 5. attēls. Darbs ar dziju un papīru

Vadoties pēc 3.1 5. attēlā redzams, ka jau 16 bērniem ir augsts līmenis, jo bērni savos darbos izmantoja krāsainos zīmuļus, krītiņus, dziju. Vēršanas tehnika ar dziju ir sarežģītāka un augstāka līmeņa pazīme. Bet 4 bērniem ir zema līmeņa pazīme, jo darbā tika izmantota vai nu krāsainie zīmuļi, vai krītiņi un aukliņa. Vēršana ar aukliņu zemāka līmeņa pazīme. Attēlā redzami darbiņi, bērni izmantojuši krāsainos zīmuļus, krītiņus, krāsainās dzijas, 10. pielikums 4. attēls.

3.1 6. attēls Darbs ar pogām, pērlītēm, aukliņām, stieplītēm

Pēdējā nodarbībā, kā redzams 3.1 6. attēlā , ka jau 18 bērniem ir augsts pazīmes līmenis, kuri darbos izmantoja daudzveidīgus materiālus un vēršanas tehnisko paņēmienu. 2 bērniem vēl nepadodas izmantot daudzveidīgus materiālus, līdz ar to ir zemāks pazīmes līmenis. Ar katru nodarbību bērnu pašizpaušmes līmenis ceļās. Bērni vairāk sāk izmantot daudzveidīgus materiālus, ir pavisam droši, radoši darbojas rokdarbu nodarbībās.

Secinājumi

1. Par 1.1.nodaļu. Pirmsskolas rokdarbu nodarbības 3 – 4 gadu vecumam vislabāk, noteiktāk vada bērnus uz garīgu, fizisku patstāvību, jo rokdarbi māca bērniem patstāvīgi vērot. Vēlams bērniem ļaut brīvi, radoši, droši ar izvēles iespējām darboties, plēst griezt, burzīt, locīt, patstāvīgi gūt pieredzi. Izpētīt, izvērtēt, izmēģināt, salīdzināt un izgudrot kaut ko jaunu.
2. Par 1.2 nodaļu. Pedagoģi var gūt labus rezultātus, ja ievēro katra bērna īpatnības un prasmīgi veic mācību, rokdarbu nodarbības un bērnu aktivitātes ikdienā.
3. Par 2.1 nodaļu. Pedagoģiskajā darbībā un mācību procesos ir jānodrošina bērnu fizisko, psihisko un intelektuālo jomas attīstību.
4. Par 2.2 nodaļu. Galvenais process un uzdevums bija saplānot tēmas un nodarbības. Bērnu nodarbības tika īstenotas pēc tematiskiem plāniem, tika piedāvāti dažādi daudzveidīgi materiāli un tehniskie paņēmieni, katra bērna vecuma posmam un pēc viņu spējām.
5. Par 3.1 nodaļu. Pedagoģiskais vērojums jāvirza uz pētījuma mērķiem, vienlaikus jāizvērtē visu pedagoģisko procesu nodarbībās.
6. Par 3.2 nodaļu. Ka pedagoga un bērna darbība nodarbībās noritēja veiksmīgi, bērni bija atsaucīgi un ieinteresēti iesaistījās rokdarbu nodarbībās.
7. Par 3.3 nodaļu. Pirmsskolas rokdarbu nodarbības pētījuma rezultātu analīze bija veiksmīga.
8. 3 – 4 gadus vecu bērnu radošās darbības pieredze rokdarbu nodarbībās pirmsskolā sekmēsies, ja pedagogs:
  - Piedāvās bērniem, lai rokdarbu nodarbība būtu vieglāk uztverama un interesantāka, līdz ar to pilnvērtīgāka rezultāta sasniegšanai, tiek izmantoti visdažādākie dabas, tekstila, papīra un citi materiāli.
  - Organizēs lai bērna sadarbība noritētu veiksmīgi, bērnus jāieinteresē, jāiesaista rokdarbu nodarbībā.
  - Respektēs bērna darbību un ļaus bērniem patstāvīgi darboties nodarbībās, izvērtējot bērnu vecumposmu.
  - Ierosinās bērnu ieinteresētību un aktīvi darboties, izmantojot dažādus jauninājumus un organizācijas formas.
9. Var uzskatīt, ka teorētiskās atziņas un izmantotās literatūras avoti sekmēja pirmsskolā 3 - 4 gadus vecu bērnu radošās darbības pieredzi.

Izmantotā literatūra

1. **Albrehta Dz.** *Didaktika*. „Raka,” 2001. 168 lpp.
2. **Albrehta Dz.** *Pētīšanas metodes pedagogijā*. Rīga: „Mācību grāmata,” 1998. 104 lpp.
3. **Bebre R.** *Radošā personībā VI*. Rīga: Kreativitātes zinātniskais institūts, 2008. 271 lpp.
4. **Bebre R.** *Kreativitātes psiholoģija*. SIA „JUMI”: 2011. 208 lpp.
5. **Borns E. L., Ruso N. F.** *Psiholoģija „Raka,”* 2000. 219 lpp.
6. **Boša R., Cīrule V.** *Darba plānošan pirsskola iestādē*. Rīga: 1996. 39 lpp.
7. **Boša R.** *Pirmsskolas audzināšanas galvenie darba virzieni un to īstenošana*. Rīga: 1991. 30 lpp.
8. *Creativity is everywhere (Exercises for promoting creativity for teachers and parents)*. Nordplus Horizontal 36 lpp.
9. **Dzintere D.** *Bērns kā vērtība ģimenē un pirmsskolā*. Rīga: SIA „Izglītības soļi”, 2000. 87 lpp.
10. Programmu pilnveidoja un apkopoja PII „Saimīte” vadītājas vietniece izglītības darbā. **Erdmane – Hermane I.** *Pirmsskolas izglītības mācību satura priekšmetu programma 1, 2, 3 pakāpe*.
11. **Freiberģa I.** *Literārie darbi kā bērnu radošās aktivitātes veicinātāji pirmsskolas vecumā*. Rīga: „Vārti”, 1997. 85 lpp.
12. **Gavaina Š, Berhards G.** *Radošā iztēle*. R.: a/ s „Preses nams”, 1996. 120 lpp.
13. **Golubina V.** *Pirmsskolas pedagoga rokas grāmata*. Rīga: 2007. 308 lpp.
14. **Hibnere V., Grasmane L.** *Bērna vizuālā darbība II. daļa*. „Raka”, 2000. 342 lpp.
15. **Kozlovs V.** *Radošuma psiholoģija*. Izdevums latviešu valodā, biedrība „Hroft” 98 lpp.
16. **Lasmanis A.** *Fails: Mācību retrospektīvs raksturojums un perspektīva izglītības iestādē*. profizgl.lu.lv/mod/resource/view.php?id=12258, 2010. 27 lpp.
17. **Lieģeniece D.** *Bērns - pasaule, pasaule – bērns*. Rīga: „Zvaigzne”, 1992, 134 lpp.
18. **Ļubļinska A.** *Bērnu psiholoģija*. Rīga: „Zvaigzne,” 1979. 383 lpp.
19. **Meluškāne L.** *Mājturība un tehnoloģija 1.- 4.klasei*. „Raka”, 2007. 147 lpp.
20. **Piažē Ž.** *Bērns intelektuālā attīstība*. „Pētergailis”, 2002. 318 lpp.
21. *Pirmsskolas izglītības mācību satura programma*. „Valsts izglītības satura centrs”, 2012. 28 lpp.
22. **Plotnieks I.** *Emocijas un jūtas*. Rīga: 1976. 56 lpp.

24. No franču valodas tulkojusi **Skrīvele K.** Redaktore – **Ikale I.** *Jautrie rokdarbi.* „Zvaigzne ABC” ,86lpp.
25. **Špona A.** *Audzināšanas teorija un prakse.* „Raka,” 2001. 162 lpp.
26. **Volāne E.** *Rokdarbi.* Rīga: 1997. 42 lpp.
27. **Volāne E.** *Darini pats.* „Lielvārds,” Lielvārde: 1995. 31 lpp.
28. **Volāne E.** *Rokdarbi kā skolēnu prasmju veidošanās līdzeklis sākumskolā.* Rīga: 1997. 68 lpp.
29. **Vorobjovs A.** *Sociālā psiholoģija.* Rīga: 2002. 340 lpp.
30. **Vorobjovs A.** *Vispārīgā psiholoģija.* Rīga: SIA „Izglītības soļi”, 2000. 212 lpp.
31. **Žukovs L.** *Ievads pedagogijā.* „Raka” 1997. 234 lpp.

Pielikumi

1. Nodarbība

1.pielikums

Tēma	Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Cilvēciņš	9 bērni brīvi izvēlējās daudzveidīgu materiālus.	Bērni līmējot izmantoja daudzveidīgus krāsas auduma un filča gabaliņus izvēlas vienu tehnisku paņēmieni.	Bērni līmējot izmantoja vien - veidīgus krāsas audumu gabaliņus un vienu tehnisko paņēmieni.	Attīsta iemaņas un prasmes praktiskā darbībā, izmantojot audumu. Bērniem vairāk jādod brīvi darboties.
	11 bērniem bija interese Iesaistīties un darboties nodarbībā.	bērniem bija interese darboties ar otām Ar prieku darbojās cilvēka apģērbšanā un to veidošanā. Mērķtiecīgi iesaistījās darbībā	bērni nearkādu interesi nepiedalās, garlaikojās, bakstījās apkārt. Darbs netika pabeigts.	Sekmēt bērnu iztēli radoši darboties - ar audumu.

2. Nodarbība

2.pielikums

Tēma	Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Rudens glezniņas	6 bērni brīvi izvēlas dotos materiālus.	Brīvi izvēlējas daudzveidīgus materiālus un daudzveidīgus tehniskus paņēmienus.	Izmantoja vienvēidīgus materiālus un vienu tehnisko paņēmieni.	Pilnvērtīgai rezultāta sasniegšanai izmantoju visdažādākos metodiskos materiālus.
	14 bērniem Interese iesaistītie darbībā.	Bērni mērķtiecīgi iesaistās darbībā, līmējot, veidojot rudens glezniņas.	no tiem ātri salīmē kaut ko, un nearkādu interesi nepiedalās. Ir garlaikots.	Izvirzītais uzdevums bija atbilstoši bērnu vecumam un viņu spējām.

3. Nodarbība

3.pielikums

Tēma	Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Gardie bumbieri	5 bērni brīvi izvēlas materiālus Ar ko darboties nodarbībā.	Bērni izmantoja visus piedāvātos materiālus. Tika izmantota viena veida tehnika (līmēt ar otu)	Bērni izmantoja vienas krāsas aplikācijas papīru. Tika izmantota viena veida tehnika (līmēt ar otu)	Bērniem tika piedāvātas 3 krāsas aplikācijas papīrs. Tika izmantota plēšanas tehnika. Bērnu apmācība tika īstenota pēc tematiskā plāna, darbs tika pilnveidots.
	15 bērni ar interesi iesaistās nodarbībā.	Ar interesi iesaistījās nodarbībā, veidojot, līmējot sagataves uz papīra.	Grūtības sagādāja plēšanas tehnikā, ar to nebija intereses darboties nodarbībā. Darbs netika pabeigts.	Pedagoga un bērna darbība noritēja veiksmīgi. Bērni ieinteresēti iesaistījās piedāvātajā nodarbībā.

4. Nodarbība

4.pielikums

Tēma	Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Zīlūks	Bērni brīvi izvēlās materiālus 4 bērni	Bērniem, kuri izmantoja nodarbībā dziju. Sekmē bērna radošo pašizpaušmi, gūstot prieku par savu darbu	Nodarbībā izmantoja aplikācijas papīru.	Bērniem tika piedāvāti divi veida materiāli dzija, aplikācijas papīrs. Viens tehniskais paņēmieni. Pēc manām domām, dzija ir sarežģītāka metode līmēšanā, nekā aplikācijas papīrs. Bērniem bija spējas noturēt uzmanību nekam citam, radoši darboties nodarbībā.

	Ar interesi iesaistās nodarbībā 16 bērni.	Bērni ar interesi piedalījās nodarbībā. Patstāvīgi strādāja.	Bērni grozījās, bakstījās, garlaikojās. Interesi neizrādīja nodarbībā. Darbs netika pabeigts.	Bērniem trūkst uzmanības, izsauc zināmu piepūli, kas jāveltī nepieciešamajai darbībai, rokdarbu nodarbībā.
--	---	--	---	--

				Veicināt bērniem iztēles radošo spēju attīstību darbojoties ar tekstilmateriāliem
--	--	--	--	--

5. Nodarbība

5.pielikums

Tēma	Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Rudens āboli	Brīvī izvēlas materiālus tikai 3 bērni, kuri daudzveidīgi un radoši darbojas.	Bērni brīvi izvēlas Daudzveidīgus materiālus- krāsas dzijas, aukliņas un daudzveidīgus tehniskus paņēmienus - krāsojot papīra ābola trafareti izmantoja krāsainos zīmuļus gan krītiņus,	Bērni izmantoja vienvēidīgu materiālu vai nu krāsainos zīmuļus, vai krītiņus, verot izmantoja vienu veida vēršanas tehniku.	Nodarbība tika sasniegta ar noteiktu mērķi. Prot krāsot dotos laukumus ar krāsainiem zīmuļiem un krītiņiem. Attīstīja iemaņas prasmes vēršanā, izmantojot daudzveidīgas krāsu dzijas.
	Ar interesi iesaistās 17 bērni, bet izvēlas dotos materiālus.	Bērni interesi piedalījās nodarbībā. Verot ar dziju vai aukliņu, bērni patstāvīgi izmantoja dažādas vēršanas tehnikas.	Bērni pāris reizes izvēra dziju, aukliņu ābola trafaretē, gaidīja, kad nāks palīgā pedagogs, nearkādu interesi nevēlējās pabeigt darbiņu.	Zīmē dažādas līnijas laukumos. Veidot prasmi darboties vēršanas tehnikā.

6. Nodarbība

6.pielikums

Tēma	Kritēriji	Augsta līmeņa pazīme	Zema līmeņa pazīme	Empīriskā metode
Skaistās rotas	8 bērni izvēlējās brīvi darboties ar tekstilmateriāliem	Bērni izvēlējās daudzveidīgus materiālus, pogas, pērlītes (bumbiņas), stieplītes, gumijas. Izmantoja dažādas vēršanas tehnikas.	Bērni izvēlējās vienvērtīgu materiālu, vienvērtīgu vēršanas tehniku.	Sekmēt bērna radošo pašizpaušmi gūstot prieku par savu veikumu. Bērni praktiski darbojas, pēc nepieciešamības piepalīdz pedagogs.

	12 bērni ar lielu interesi piedalījās nodarbībā, tikai izmantoja dotos materiālus.	Veido saskarsmes un sadarbības prasmes. Ar interesi piedalījās rokdarbu nodarbībā. Piedāvātie darbošanās veidi ieinteresēja bērnus.	Bērni ir nesavaldīgi, nav nekādas interese darboties patstāvīgi.	Lai sekmētu bērna interesi darboties, jārada un jāvirza viņa intereses. Jāattīsta bērnu iztēli, izdomu un to fantāziju darboties nodarbībās.
--	--	---	--	--

1. Attēls

2. attēls

3. attēls

4. attēls